

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2023.4.4>

Н. В. РАЩЕНКО

кандидат медичних наук, доцент,

доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Електронна пошта: dr.rashchenko.nv@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5565-6849>

А. В. ЦИЖ

кандидат медичних наук, доцент,

доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Електронна пошта: albinatsyzh@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2681-1413>

Л. О. БРОДЕЦЬКА

кандидат медичних наук, доцент,

доцент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Електронна пошта: dr.brodetska87@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0570-3085>

Б. М. МЕЛЬНИК

асистент кафедри ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Електронна пошта: bogdan.melnik.97@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2232-8181>

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Чимало зовнішніх чинників здійснюють активний вплив на трансформацію освітньої діяльності, зокрема, на підготовку фахівців вищих закладів освіти. Так пандемія COVID-19 та повномасштабна війна на території України стали факторами, що спровокували перехід на дистанційний та змішаний формати навчання при підготовці фахівців у закладах вищої освіти. Результатом переходу до такої форми навчання стала низька вмотивованість здобувачів освіти до активної навчальної діяльності, через те, що використання гаджетів із доступом до інтернету, дозволяє швидко шукати і опрацьовувати інформацію, тому більш актуальним стало не вміння засвоювати теоретичний матеріал, а вміння швидко шукати та аналізувати інформацію яка дозволяє дати відповідь на поставлене питання.

Перед вищими закладами фахової освіти, зокрема медичної галузі, напрям підготовки – стоматологія, стоїть завдання мотивувати майбутніх фахівців до активного засвоєння теоретичного матеріалу, саме тому викладачами впроваджуються прийоми, які активізують навчальну діяльність студентів навіть у дистанційному та змішаному форматах навчання.

Мотивація мотивує до руху, вона може бути спричинена як зовнішніми так внутрішніми факторами. Зважаючи на особливості мотивації навчальної діяльності, основними факторами впливу стають зовнішні чинники, які, в подальшому активізують внутрішню мотивацію здобувача освіти та сприяють його саморозвитку, тому виникає потреба у визначенні зовнішніх мотивів, які здатні активізувати студентів стоматологічної галузі.

В даній статті пропонуємо механізм підсилення мотивації до навчальної діяльності здобувачів медичної освіти, напрям підготовки стоматологія, до активної навчальної діяльності за рахунок впровадження техніки рейтингового підходу, застосування прийомів зовнішньої мотивації через творчі та наукові проекти, а також за рахунок внутрішньої мотивації яка передбачає освоєння передового досвіду та прагнення до ідеалів.

Ключові слова: мотивація, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, дистанційне навчання, змішане навчання, вища медична освіта, стоматологічний факультет, рейтинговий підхід, проектна діяльність.

Вступ. В умовах сьогодення, яке є доволі вимогливим та суворим через пандемію COVID-19 та повномасштабну війну на території України, освітня діяльність і освітній процес зазнали трансформацій, які вплинули не лише на механізм здобуття освіти, а й на хід мислення здобувача освіти, його прагнення до навчання та його здатність спонукати себе до активної освітньої діяльності, діяльності, яка вимагає пошуку, опрацювання та засвоєння інформації. Головною проблемою стала доступність інформації і можливість її використання в будь який момент часу за допомогою гаджетів, саме тому зникла гостра потреба у засвоєнні інформації на високому рівні, в результаті чого рівень знань здобувачів та їх фахова підготовка суттєво знижується. Перед закладами фахової освіти стоїть завдання мотивувати здобувачів до якісного здобуття знань, а не лише вміння шукати та поверхнево аналізувати теоретичну інформацію, у пошуку відповіді на конкретне питання, саме тому має впроваджуватись якісно новий підхід до освітньої діяльності.

Фахова підготовка ґрунтується на двох ключових факторах: теоретичній базі знань та практичних навичках, а коли мова стосується підготовки фахівців медичного профілю, зокрема стоматологічної галузі, ці фактори є взаємодоповнюючими. На жаль теоретична база здобувачів освіти є доволі низькою під час навчання на перших курсах, що зумовлено названими вище причинами, але практичні заняття та практика, змушують їх освоювати теоретичні знання, без яких не можна набути практичних навичок.

Перед закладами вищої фахової освіти, задля вирішення даної проблеми, стоїть завдання не просто випустити фахівця певної галузі, а мотивувати його до саморозвитку через набуття теоретичних знань та застосування їх у практичній діяльності. Мотивувати до активної освітньої діяльності не лише на певних етапах навчання, а спонукати до активних дій постійно, що дозволить не лише сягнути високих результати, а й розробляти та впроваджувати свої ідеї в своєму профілі.

Розглядаючи в даному аспекті процес підготовки майбутніх стоматологів, варто відмітити, що існує потреба в якісній їх підготовці до професійної діяльності з урахуванням того факту, що стоматологічні технології постійно вдоско-

налюються, освітня діяльність, зокрема самоосвіта, мають бути безперервними, що вимагає від викладачів вищих фахових закладів якісної мотивації майбутніх фахівців.

Проблема мотивації майбутніх фахівців до активної та якісної освітньої діяльності є не новою, вона представлена в працях Дж. Брунера, Д. Макклеланда, Х. Хекхаузена, Т. Бадоева, Ф. Герцберга, В. Дружиніна, І. Жданова, Ф. Ільєсова, В. Ковальова, Р. Аткінсона, Л. Божовича, Г. Гарднера, К. Девіса, А. Дуса-вицького, В. Ковальова, А. Маслоу, Дж. Роттера, О. Скрипченко, Л. Фестінгера та ін.

Але проблема мотивації освітньої діяльності є висвітленою в класичному аспекті, і не враховує особливостей організації освітнього процесу в умовах дистанційного або змішаного навчання, що зумовлено пандемією COVID-19 та війною, яка є на території України, тому актуальності набуває проблема мотивації здобувачів фахової освіти, зокрема фахівців стоматологічної галузі, до якісної освітньої діяльності через самонавчання та саморозвиток для подальшого набуття якісних практичних навичок, що є запорукою підготовки висококласного фахівця.

Мета та завдання. Мета статті полягає в тому, щоб висвітлити та обґрунтувати засоби підвищення мотивації до активної освітньої діяльності через саморозвиток та самовдосконалення здобувачів освіти медичної галузі, зокрема майбутніх стоматологів.

1. Виходячи із визначеної мети, завданнями дослідження є: дослідити проблему розвитку мотивації здобувачів вищої освіти.

2. Визначити засоби, методи та прийоми освітньої діяльності, які будуть ефективними в умовах дистанційної та змішаної форм навчання при підготовці фахівців стоматологічної галузі.

Методи дослідження: аналіз літератури з проблеми дослідження, узагальнення теоретичного матеріалу.

Походження терміну мотив не є однозначним, і має чимало різних походжень, зокрема *motus*, корінь закладений в середньовічний термін *motivus* означає рухати, а в французькій мові *motif* означає, в буквальному перекладі – спонукати, активізувати, і в індійській мові є слово, яке має з переліченими походження і визначає рух,

просування – *mívati*, а в перекладі з англійської *motivation* – спрямування до руху [Іванова].

В тлумачному словнику української мови термін «мотивація» характеризується як комплекс психологічних явищ, в яких відображається наявність у людській психіці визначеної готовності, що направляє до досягнення мети. Мотивація на пряму залежить від потреб людини, супроводжується переживаннями, позитивними та негативними емоціями [Бусел].

У Вікіпедії, сучасній онлайн – енциклопедії, поняття мотивація розглядається як спонукання до дії (Вікіпедія), а у економічній енциклопедії зазначено, що це процес зовнішнього або внутрішнього керування власною поведінкою або поведінкою інших, що стимулюють самого себе або інших до активних дій (Ек. словник). З точки зору дидактики мотивація розглядається як процес, під час якого здобувачі освіти набувають позитивних мотивів для здійснення активної навчальної діяльності [Пальчевський].

Поняття мотивації розглянуто і в працях багатьох дослідників. Так Дж. Маслоу веде мову про мотивацію, як про прагнення людини до досягнення гранично можливих цілей (Ек. Словник), а Р.С. Немов говорить про мотивацію в цілісному значенні, і визначає її як комплекс причин психологічного характеру, що пояснюють активний рух особистості в певному напрямі [Немов].

Узагальнюючи поняття мотивації, її можна описати як спрямованість індивіду до руху, зумовлена бажанням досягнути певної мети.

У сучасній психології та педагогіці набула поширення проблема визначення різних видів мотивації, зокрема зовнішньої та внутрішньої. Такі дослідники як Є.П. Ільїн, Д.А. Кікнадзе, А.К. Маркова, М.О. Олехнович, Х. Хекхаузен, Д. Холл відмічають, що саме ці два види мотивації спонукають індивіда до активного руху. Зовнішня мотивація – це мотивація, яка ґрунтується на застосуванні системи винагород, заохоченні за умови досягнення певної мети у певному виді діяльності. Внутрішня мотивація – ґрунтується на самоактивізації, за рахунок чого індивід рухається у визначеному напрямі для досягнення визначеної мети та отримує від цього задоволення [Парфілов, Бутенко].

Коли ж мова заходить про освітню діяльність, то, як окремий вид мотивації, визначають

навчальну мотивацію. Навчальна мотивація – це назва комплексу методів та прийомів, засобів спонукання здобувачів освіти до продуктивної та ефективної навчальної діяльності, набуття нових знань за рахунок виявленого бажання навчатись та розвиватись [Грущенко].

Зовнішня мотивація, у аспекті освітньої діяльності, ґрунтується на таких методах як заохочення, покарання, похвала, нав'язування мети, ситуація успіху, ситуація змагань, робота в короткий термін, тобто активізація навчального процесу без свідомого бажання здобувача освіти. Внутрішня мотивація, на відміну від зовнішньої, в даному аспекті, ґрунтується на прагненні індивіда до пізнання та набуття нової інформації, нових знань, що сприяє росту його самовпевненості, незалежності, майстерності та загальному розвитку [Грущенко].

Механізм мотивації здобувача освіти є закономірним, спрямованим на досягнення конкретної мети – отримання глибоких знань у певній освітній галузі, але серед науковців розглядається кілька моделей мотивації навчальної діяльності.

Так, наприклад, у працях Д. Мак-Грегора висвітлюються теорія «Х», яка заснована на традиційному підході до освітньої діяльності, що включає постійну систему контролю освітньої діяльності студента та стимуляцію його до активної діяльності через постійний примус за рахунок зовнішніх мотивів [Орбан-Лембрик].

В працях Засекіної М.Л. розглянуто особливості мотиваційної теорії, запропонованої Р. Мартіном. Науковець пропонує 12 факторну модель мотиваційної теорії, в основу якої закладено трудову діяльність, вона включає такі мотивуючі фактори як:

1. Високий зарібок або інше матеріальне заохочення, а в аспекті навчальної діяльності – високі оцінки.
2. Фізичні умови роботи, в аспекті навчальної діяльності, комфорт в освітньому процесі.
3. Структурування роботи, а в аспекті навчальної діяльності, систематичний підхід до вивчення конкретної освітньої дисципліни.
4. Соціальні контакти – формування в освітньому колективі мікроклімату, сприятливого для освітньої діяльності.
5. Взаємовідносини – взаєморозуміння між викладачем та здобувачем освіти.

6. Визнання.
7. Прагнення до досягнень, високих результатів освітньої діяльності.
8. Влада та впливовість через високі результати та досягнення в освітній діяльності.
9. Різноманітність і зміни.
10. Креативність в освітній діяльності.
11. Самовдосконалення.
12. Цікава та корисна робота [Засекіна].

Дана модель є цікавою для реалізації в освітньому процесі за рахунок того, що при постійному її застосуванні здійснюється максимально якісна зовнішня, і внутрішня мотивація здобувача освіти, що стає запорукою підготовки випускників школи, фахівців вищих освітніх закладів із високим рівнем знань та готовності до трудової діяльності, яка буде реалізовуватись відповідно до даної моделі.

В працях Портера-Лоурела запропоновано комбінований підхід до мотивації, тому він пропонує не модель мотивації, а теорію, на основі якої визначено 5 ситуаційних факторів мотивації:

1. Витрачені зусилля.
2. Сприйняття.
3. Отримані результати.
4. Винагородження.
5. Ступінь задоволення [Farkhodovna].

У психологічних дослідженнях, які були спрямовані на вивчення проблеми мотивації фахової підготовки здобувачів освіти та їх майбутній професійній діяльності, науковці визначили основні групи мотивів, якими керуються здобувачі освіти при виборі професії, зокрема:

- Соціальні – бажання зайняти певне положення в суспільстві та мати соціальну значущість.
- Моральні – бажання бути корисним.
- Естетичні – прагнення до краси та створення прекрасного, бажання працювати за спеціальністю.
- Пізнавальні – прагнення до здобуття спеціальних знань, які становлять основу окремої професії.
- Матеріальні – прагнення до високого рівня заробітку на основі здобутої професії.
- Мотив престижу – прагнення бути визнаним, високо оціненим.
- Утилітарні мотиви – прагнення до роботи в зручних, комфортних умовах [Микитюк].

Враховуючи всі теоретичні аспекти мотивації в освітній діяльності, розглянемо особливості мотивації здобувачів фахової освіти в галузі стоматології за умови реалізації освітнього процесу в дистанційному та змішаному форматах навчання, що викликано пандемією COVID-19 та повномасштабною війною на території України.

Реалізація освітньої діяльності в дистанційному форматі призвела до того, що майбутні фахівці практично не прагнуть до набуття нових знань, натомість, вони навчилися активно використовувати підручні технічні засоби для швидкого доступу до інформації. Доступність інформації, її відкритість призвела до того, що рівень знань у майбутніх фахівців дуже низький, тому, коли для набуття практичних навичок було відновлено практичну діяльність майбутніх стоматологів на практичних заняттях та під час практики в стоматологічних клініках за рахунок переходу до змішаного навчання, стало зрозуміло, що теоретична база знань є відсутньою. Перед педагогами стало завдання мотивувати майбутніх фахівців до набуття цих знань, спонукати їх до активної навчальної діяльності шляхом саморозвитку та самовдосконалення.

Зважаючи на механізми активізації зовнішньої мотивації, стало зрозуміло, що можливість отримання оцінки «автоматом», яка активізувала студентів в офлайн навчанні до саморозвитку та набуття глибоких знань, на разі не працює, адже значно простіше під час іспиту знайти інформацію в інтернеті, нічого не вивчаючи. Система отримання додаткових балів також має низьку ефективність, а залучення до профільних конференцій, публікацій, наукової діяльності взагалі втратили свою популярність.

Враховуючи ситуацію яка склалась, єдиним доцільним зовнішнім мотивом, який здатен активізувати майбутніх стоматологів, виявився рейтинговий підхід до процесу здобуття та формування навичок роботи. Саме тому, під час залучення майбутніх фахівців до практики, було визначено, що доступ до практичної діяльності отримують лише ті студенти, які в усній формі в офлайн режимі не просто переповідають теоретичний матеріал, а й проявляючи логічне та критичне мислення пропонують рішення конкретної проблемної ситуації.

З точки зору педагогіки, в даному аспекті стало доцільним використання саме проблемного підходу, який вимагав від здобувача освіти не лише активізації мислення, а й додаткового самостійного пошуку інформації, на основі чого і здійснюється надолуження втрачених знань.

Рейтинговий підхід до практики дозволяє визначити тих здобувачів освіти, які втратили свою зацікавленість і мотивацію, і прагнення стати майбутнім стоматологом, тому ті студенти, які не отримали можливості набути практичних умінь можуть бути відсторонені від подальшої освітньої діяльності, що також стає одним із мотивів до активізації здобувача освіти.

Бажання втратити здобувачів освіти, точніше його відсутність, спонукає викладачів закладів фахової підготовки майбутніх стоматологів активізувати їх на етапі здобуття теоретичних знань, тому рейтинговий підхід використовується і в системі допуску до іспитів. Усвідомлюючи, що теоретична база знань є слабкою, інформація доступною, педагоги звертаються до творчої діяльності, проектною діяльності та проблемного підходу.

Проектна діяльність ґрунтується на тому, що здобувач освіти досліджує певну проблему, аналізує її теоретичні основи, розглядає які механізми реалізації даного проекту, яку практичну значимість він має, що дозволяє йому зробити відповідні висновки та представити результати своєї творчої діяльності.

Творчий підхід вимагає від здобувача освіти креативності і нестандартного мислення, але разом із тим він є мотиватором для здобуття теоретичних знань. Крім створення навчального проекту, доцільним є впровадження технології творчого проекту. Характерною відмінністю творчого проекту є те, що студент має представити результат своєї творчої діяльності, щось неповторне, створене ним особисто. Доволі часто цей метод використовується при вивченні прийомів зубного протезування.

Зрозуміло, що великої кількості творчих та навчальних проектів в процесі підготовки майбутніх стоматологів бути не може, тому звертаємось до більш традиційного підходу – проблемне навчання. Проблемний підхід спонукає здобувача освіти вирішити конкретну проблему, яка, в свою чергу вимагає здобуття

бази теоретичних знань, їх аналізу, на основі чого знаходиться рішення запропонованої проблеми.

За умови систематичного використання перелічених трьох методів навчання спостерігається активізація процесу освітньої діяльності студентів, але разом із тим все ще зберігається низький рівень їх саморозвитку, прагнення до професійного зростання проявляється слабо. Система мотивацій у вигляді оцінок, допусків тут не діє. Маючи допуск до практичних занять, набуваючи практичних умінь під час виробничої практики, більшість майбутніх стоматологів зупиняють процес саморозвитку та самовдосконалення, обмежуючись набути знаннями та уміннями. Актуальності набуває проблема внутрішньої мотивації.

Внутрішня мотивація, як правило, не може бути короткоперспективною, при освоєнні конкретної професії, в даному випадку професії стоматолога, тому вона має ґрунтуватись на прагненні студента стати високоякісним фахівцем в своїй галузі, для чого є доцільним використання життєвих прикладів. Так, наприклад, з боку викладача можуть здійснюватися заохочення із порівняннями, або похвала із порівнянням. У порівнянні використовується інформація про одного з видатних фахівців професійної галузі здобувача освіти, що змушує його не лише зацікавитись тим, що це за видатна постать в його професійній галузі, а й за які такі досягнення вона стала відома. Прирівнювання до прикладу мотивує здобувача освіти до руху вперед, активізуючи, таким чином, внутрішню мотивацію та спонукаючи його до саморозвитку та самовдосконалення.

Висновки. Теоретичний огляд літератури дозволив визначити значимість мотивації здобувачів освіти стоматологічного профілю в ході їх фахової підготовки. За умов реалізації освітнього процесу в змішаному та дистанційному форматах мотивація здобувачів освіти є ефективною за умови використання рейтингового підходу при допуску до практичних занять, практики, іспитів. Мотивують здобувачів освіти до активної навчальної діяльності і наукові та творчі проекти, а також порівняння їх досягнень навчальної діяльності із досягненнями видатних фахівців, що викликає бажання до саморозвитку через самомотивацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Farkhodovna, Tukhtaeva Khurshida. Aspects of motivating and motivating employees in the organization. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*. 2022. Vol. 7, 332–337.
2. Бусел В. Великий тлумачний словник української мови. Київ, Ірпінь «Перун»: 2016. 1696 с. <https://slovnuk.me/dict/vts/%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (Дата звернення 24.11.2023).
3. Засєкіна Л.В. Психологія мотивації: теорія та практика. *Вісник Харківського Національного Університету. Серія «Психологія»*. 2003. № 599, С. 112–116.
4. Іванова О.А. Особливості мотивації майбутніх фахівців сфери обслуговування. *Інноваційна педагогіка. Теорія і методика професійної освіти*. 2022. № 49. Т. 1. С. 119–123.
5. Микитюк С.О., Микитюк С.С. Мотивація навчальної діяльності як ресурс освітнього процесу *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021 № 76. Т. 2, с. 212–126.
6. Мотивація Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 23.11.2023).
7. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека ; уклад.: Грущенко С. І. ; вступ. ст. та бібліограф. ред. Неудачино Т. І.; відп. ред. Коробкіна О. Г. Харків: ХНПУ, 2019. 40 с.
8. Мотивація. Економічний словник. URL: <http://slovopedia.org.ua/105/53404/1092784.html> (Дата звернення 24.11.2023).
9. Немов Р. С. Психологія. Посібник для студентів ВНЗ / Р. С. Немов. В 3 кн. Кн. 1. Загальні основи психології. Рівне : «Вертекс», 2002. С. 534.
10. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: посібник. Київ: Академвидав, 2003. 568 с.
11. Пальчевський С. С. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2007. 576 с.
12. Парфілова С.Л. Бутенко В.Г., Білер О.С., Харькова Є.Д. Психолого-педагогічні підходи до проблеми мотивації. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2021. IX (97), С. 29–32.
13. Скрипник І., Кульбашна Я., Захарова В. Формування пракселогічної компетентності магістрів стоматології: мотиваційна складова. *Отсвітологія*. 2021 (10), 55–65. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2021.106>

REFERENCES

1. Farkhodovna, Tukhtaeva, Khurshida. (2022) Aspects of motivating and motivating employees in the organization. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies* № 7, pp. 332–337.
2. Busel V.(2016) Velykyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy.[A large explanatory dictionary of the Ukrainian language] Kyiv, Irpin, 1696 p. [in Ukrainian].
3. Zasiékina L.V. (2003) Psykholohiia motyvatsii: teoriia ta praktyka. *Visnyk Kharkivskoho Natsionalnogo Universytetu. Seriiia “Psykhologhiia”*. 599, 112–116. [in Ukrainian].
4. Ivanova O.A. (2022) Osoblyvosti motyvatsii maibutnix fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia. *Innovatsiina pedahohika. Teoriia i metodyka profesiinoi osvity*. № 49. Т. 1, 119–123 [in Ukrainian].
5. Mykytiuk S.O., Mykytiuk S.S. (2021) Motyvatsiia navchalnoi diialnosti yak resurs osvitnoho protsesu *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolkakh*. № 76. Т. 2, 212–126 [in Ukrainian].
6. Motyvatsiia Vikipediia – vilna entsyklopediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> [in Ukrainian].
7. Hrushchenko S. I. (2019) Motyvatsiia yak faktor uspikhu navchalnoi diialnosti. [Motivation as a factor in the success of educational activities]. *Khark. nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody, naukova biblioteka* Kharkiv : KhNPU 40 s. [in Ukrainian].
8. Motyvatsiia. Ekonomichni slovnyk. URL: <http://slovopedia.org.ua/105/53404/1092784.html> [in Ukrainian].
9. Niemov R. S.(2002) Psykholohiia. Posibnyk dlia studentiv VNZ [Psychology. A guide for university students]. V 3 kn. Kn. 1. Zahalni osnovy psykhologhii. Rivne : “Verteks”, 534 [in Ukrainian].
10. Orban-Lembryk L.E. (2003) Psykholohiia upravlinnia: posibnyk. [Psychology of management: a guide]/ Kyiv: Akademvydav, 568. [in Ukrainian].
11. Palchevskiy S.S. (2007) Pedahohika: navchalnyi posibnyk. [Pedagogy: study guide]. Kyiv: Karavela, 576. [in Ukrainian].
12. Parfilova S.L. Butenko V.H., Bilier O.S., Kharkova Ye.D. (2021) Psykholoho-pedahohichni pidkhody do problemy motyvatsii. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. IX (97), 29–32 [in Ukrainian].
13. Skrypnyk, I., Kulbashna, Ya., Zakharova, V. (2021) Formavannia prakselohichnoi kompetentnosti mahistriv stomatolohii: motyvatsiina skladova. *Otsvitolohiia*. (10), 55–65. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2021.106> [in Ukrainian].

N. V. RASHCHENKO

*Ph.D. of Medical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Orthodontics and Propaedeutics of Prosthetic Dentistry,
Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine
E-mail: dr.rashchenko.nv@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5565-6849>*

A. V. TSYZH

*Ph.D. of Medical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Orthodontics and Propaedeutics of Prosthetic Dentistry,
Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine
E-mail: albinatsyzh@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-2681-1413>*

L. O. BRODETSKA

*Ph.D., Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Orthodontics and Propaedeutics of Prosthetic Dentistry,
Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine
E-mail: dr.brodetska87@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-0570-3085>*

B. M. MELNYK

*Assistant at the Department of Orthodontics and Propaedeutics of Prosthetic Dentistry,
Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine
E-mail: bogdan.melnik.97@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2232-8181>*

**MOTIVATION OF EDUCATIONAL ACTIVITIES OF FUTURE SPECIALISTS
IN THE DENTAL FIELD**

Many external factors exert an active influence on the process of transformation of educational activities, in particular, on the training of specialists of higher educational institutions. Thus, the COVID-19 pandemic and full-scale wars on the territory of Ukraine became the factors that provoked the transition to a distance and mixed format of education in the training of specialists in higher education institutions. The result of the transition to this form of education was the low motivation of education seekers for active educational activities, due to the fact that the use of gadgets gives immediate access to information, and the need for its active assimilation simply disappears.

Higher institutions of professional education, in particular in the medical field, the field of study is dentistry, have the task of motivating future specialists to actively learn theoretical material, that is why teachers implement techniques that activate the educational activity of students even in distance and mixed learning formats.

Motivation involves activation to movement, it can be caused by both external and internal factors. Taking into account the peculiarities of the motivation of educational activities, the main factors of influence are external factors that, in the future, activate the internal motivation of the student of education and contribute to his self-development, therefore there is a need for certain external motives that can activate students of the dental field.

In this article, we offer a mechanism for motivating students of medical education, the direction of training in dentistry, to active educational activities due to the introduction of the technique of the rating approach, the use of external motivation techniques through creative and scientific projects, as well as due to internal motivation, which involves mastering best practices and striving for ideals.

Key words: motivation, external motivation, internal motivation, distance learning, blended learning, higher medical education, dental faculty, rating approach, project activity.